

קונטרס תכלא דפזלון

כנרת, היינו כיון ששני שבטי זבולון הו, ולכן נקראו זבולון זבולון זבולון רבים, מה שלא מלינו בשום שבטי, והיה כריך להיות זבול, וע"כ ששני זבולון הו, אחד לכל חלזון, כפתור ופרת.

ובזה יבואר הסתירה שכתוב בפרשת ויגש, שבני לאה שלושים ושלש, ולא מלינו אלא שלושים וששים, אלא ע"כ היינו זבולון השני. ואין להקשות, דהא כתיב ויהיו בני יעקב שנים עשר, ואי הכי שלשה עשר הו, די"ל דתרי יעקב הו, ומקרא מלא כתוב, ויעקבני זה פעמים¹. וגם יחזק הו תרי, וזה דבר ברור בתורה, שהרי פעמיים נתבשרו בלידת בן, וזהו שכתוב, ואלה תולדות יחזק בן אברהם אברהם הוליד את

זא לידי קונטרס נפלא אשר בשם "תכלא דפזלון" יקרא, וע"כ אותן דפזלון בעיניהו ורואין כל חד כתרין², והוא מוכיח באותות ומופתים גדולים ורעים לעינינו, ששתי חלזונות הו, אחד זים התיכון והוא הנקרא פורפורה שאינו כשר לליצית, ואחד זים כנרת והוא הכשר לליצית, ומתרחץ בזה הסתירה בחז"ל באיזה מקום נמצא החלזון³.

וראיה שהחלזון שבכנרת הוא הוא התכלת הכשר, שע"כ אמרו בגמ' שהוא דומה לים, שהרי עינינו הרואות שחלזון התכלת הנמצא שם דומה לים ממש כשני טיפות מים, עד שאין אדם בעולם המזדיל ביניהם.

ודע שמה שמלינו ששבת זבולון היה לך החלזונות⁴, גם זים התיכון וגם זים

¹ מגילה (ו). "ושפני טמוני חול (דברים ל"ג, י"ט) - תני רב יוסף: שפני - זה חלזון, טמוני - זו טרית, חול - זו זכוכית לבנה. אמר לפניו [זבולון]: רבוננו של עולם מי מודיעני [אם ינסו לגנוב]? אמר לו: שם יזבחו זבחי צדק, סימן זה יהא לך: כל הנוטל ממך בלא דמים - אינו מועיל בפרקמטיא שלו כלום."

² וא"ת הרי מצינו כן גם אצל שמעון שנקרא בלשון רבים, מ"מ א"א לומר ששנים היו, שהרי מקרא מלא דיבר הכתוב: בראשית (לד כה) ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי, וא"כ היה רק שנים עם לוי ביחד. וע"כ צ"ל ששמעון היה רק אחת. [הערת המגיה].

³ ע' רש"י (בראשית מו:טו) "שלשים ושלש, ובפרטון אי אתה מוצא אלא שלשים ושנים..."

⁴ בראשית (לה כב).

⁵ בראשית (כז לו).

⁴ ראה פסיקתא רבתי (פיסקא יד פרה) "ועוד סימן אחר יש בה, עד שלא עלה עליה עול עיניה שוות, עלה עליה עול עיניה שורות והיא מתחלפת פוזלת ומסתכלת בעול". וע"ע בפיה"מ לרמב"ם (בכורות ז ג) "והוא הפוזל והוא אמרם שמדבר עם חברו ואחר אומר בי רואה, וזה הוא מצב הפוזל".

² זוהר (כרך ב פרשת תרומה דף קמט עמוד ב) "ותכלת אמר רבי יצחק תכלת מההוא נונא דימא דגינוסר דאיהו בעדביה דזבולן, ושבת (כו). "ומדלות הארץ השאיר נבזראדן רב טבחים לקרמים וליגבים (ירמיהו נ"ב, ט"ז) ... יוגבים - אלו צידי חלזון, מסולמות של צור ועד חיפה".

³ מנחות (מ"ד). "ת"ר חלזון זה גופו דומה לים וברייתו דומה לדג... ובדמו צובעין תכלת לפיכך דמיו יקרים".

יִצְחָק^ט. וְלֹהֲדִיא כְּתִיב, אֶחָד אֶחָד הָיָה
לְצִבְרָהֶם, מִכֻּלֵּי לִיחָק הוּוּ תְּרִי.

וְזֵה יִתּוֹרֵץ הַסְּתִירָה בְּחִז"ל בֶּן כְּמָה הִיָּה
יִחָק בְּעֵקֶדָה, דִּי"ל שְׂכַל אֶחָד עֵקֶד בְּזִמְנָא
אַחַר. וּמִתּוֹרֵץ ג"כ בְּחֵדָא מִחֲתָלָא,
הַסְּתִירָה אִם רְבֵקָה הִיָּתָה בַּת ג'
כְּשֶׁהִתְחַתְּנָה עִם יִחָק אוֹ בַּת י"ד, דִּי"ל
דְּתְרִי יִחָק הוּוּ, וְכֹל חַד וְחַד הִתְחַתְּנָן עִם
רְבֵקָה דִּילִיָּה^י.

וּבְחֵמָת נִרְאָה בְּרוּר, שְׁמָה שְׁמֵינֵינוּ
שְׁהַבְּטִיחַ לְהֵם ה' לְתַת לְהֵם אֶת אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, הֵינֵנו לְכֹל יִחָק וְיִחָק, דְּתְרִי
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּוּ. וְזֵה מִיּוֹשֵׁב הַרְבֵּה
קוֹשִׁיּוֹת, שְׁהַרְבֵּה סִימְנִים אִמְרוּ בְּא"י
וְאִינֵם בְּא"י דִּידָן, חֵדָא, שְׁאִמְרוּ אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל גְּבוּהָה מִכֻּלֵּי הָאֲרָצוֹת^ב, וְשִׁלְנוּ
אִינֵה גְבוּהָה בִּיּוֹתֵר. וְעוֹד, שְׁהַגְר"א
עָשָׂה מִפֵּה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִינוּ דוּמָה
לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַגְּמֵלָא בִּידֵינוּ. וְגַם שְׁאִמְרוּ
חַכְמִים, אִוִּירָא דְא"י מַחְכִּים^ג, וְלֹא
רְאִיתִי דְבַר זֶה מִתְקִיִּים. וְע"כ דְּתְרִי א"י
הוּוּ, חַד לְכֹל יִחָק וְיִעֻקֵּב, וּמָה שְׂלָא

מֵאִינוּ בְּכֹל הָעוֹלָם עוֹד א"י, אֶפְסָר שְׁשֵׁנִי
עוֹלָמוֹת יֵשׁ, וּבְחֵמָת עוֹלָם דִּידָן אִינוּ
דוּמָה לְעוֹלָם הַמוֹזְכֵר בְּחִז"ל, לְעוֹלָם
דִּידָן עֵגוּל הוּא, וְחִז"ל אִמְרוּ שְׁדוּמָה
לְאֶכְסֵדְרָה^ד, וְע"כ הֵם דְּבָרוּ בְּעוֹלָם
הַשְּׁנִי, וְשֵׁם יֵשׁ א"י מְרֻבְעָת, וְשֵׁם בֵּינֵם
כְּנַת בְּחֵלְקוֹ שֶׁל זְבוּלוֹן הַשְּׁנִי, יֵשׁ חֵלְזוֹן
כְּשֶׁר עִם עֲלָמוֹת וְגִידִים^ה כְּשֵׁרִים
לְמַהֲדִרִין, וּמִדְמוּ לְרֻבְעִין אֶת הַתְּכֵלֵת,
וְאֶפְסָר שְׁבִנֵי יִשְׂרָאֵל הַשְּׁנִיִּים מִשְׁתַּמְּשִׁים
בִּו.

וְכֹל אֲלוֹ דְּבָרִים וְהוֹכַחֹת בְּרוּרוֹת, וְלֹא
דְּבַר חֵדָשׁ הוּא, דְּכִיּוֹלָא בְּזֵה מֵאִינוּ בְּאִיּוֹב,
שֵׁם סְתִירָה בְּחִז"ל, דִּי"א שְׂלָא הִיָּה וְלֹא
נְבָרָא וִי"א שְׁהִיָּה^ו, וְעַל כְּרַחֵךְ ל"ל דְּתְרִי
אִיּוֹב הוּוּ, אֶחָד הִיָּה, וְאֶחָד לֹא הִיָּה וְלֹא
נְבָרָא. וּמִקְרָא מִלָּא לִיבֵר הַכְּתוּב, אֶחָת
דְּצֵר אֶלְבָּקִים שְׁפִיִּים זֶה שְׁמֵמְעָתִי^ז.

שְׁנָאֵמַר וְיָגַר אֲבֵרָהֶם בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים
מְרֻבִּים מִשֶׁל חֲבֵרוֹן בְּחֵבְרוֹן שְׁהָה כ"ה שָׁנִים וְהִלְלוּ
כ"ו שָׁנִים וְכִיּוֹן דְּבַכ"ו שָׁנִים שֶׁל יִצְחָק נִוֹלְדָה א"כ
כְּשֶׁנִּשְׂאָה הִיָּתָה בַּת י"ד וְלִפִּי דְּבָרֵי סֵדֵר עוֹלָם אִין
לִוְמֵר דְּבִו בְּפִרְק מֵתָה שְׂרָה שְׁהָרִי לֹא הִיָּה לָה אֵלָא
ק"ו שָׁנִים וְכְתִיב ק' שָׁנָה וְד' שָׁנָה וְז' שָׁנִים עַכ"ל
רַבִּינוּ יִשְׁעִיָּה הִרְאִישׁוֹן מִטְרַאנִי בְּנִימוֹקִיו עַל
הַחוּמֵשׁ כ"י.
^ב זְבַחִים נִד:
^ג בְּבֵא בְּתֵרָא קִנְח:
^ד מִנְחוֹת (כ"ט): "וּמִפְנֵי מָה נְבָרָא הָעוֹלָם הַזֶּה בְּה"י?
מִפְנֵי שְׁדוּמָה לְאֶכְסֵדְרָה..."
^ה רָאָה מִש"כ בְּזֵה בְּקוֹנְטֵרְס תְּכֵלֵא דְּחֵלְזוֹן.
^ו רָאָה בְּבֵא בְּתֵרָא טו.
^ז תְּהִלִּים (סב יב).

^ט בְּרֵאשִׁית (כה יט).
^י יִחְזַקָּאֵל (לג כד).
^{יא} רָאָה פְּנֵי דוֹד לְחִיד"א (פְּרִשְׁתִּי תוֹלְדוֹת אוֹת ב)
"וְיָהִי יִצְחָק בֶּן מ' שָׁנָה. פִּירֵשׁ הַמּוֹרָה כְּשֶׁהִיָּה אֲבֵרָה'
וְכֹו' וְתִימָא חֵדָא דְּאִי לֹא הוֹת רְבֵקָה אֵלָא בַּת ג'
שָׁנִים אִמְאִי מִקְשָׁה הַתֵּם פ' הַבָּא עַל יְבִמְתּוֹ וְלִרְב
נַחְמָן נִילֵף מִיִּצְחָק שְׁהַמְתִּין ד' וְאִי כְּפִתְרוֹן הַמּוֹרָה
הִרִי יִצְחָק נִמִּי לֹא הִמְתִּין אֵלָא עֵשְׂרָה שָׁנִים
מִשְׁנַעֲשִׂית רְאוּיָה לְהִרְיוֹן וְתוֹ דְּאִמְרִי הַתֵּם כְּהֵן
גְּדוֹל לֹא יִשָּׂא אֶת הַקְּטָנָה וּמִסִּיק כִּי הִיא תִּנָּא דְּתַנִּי'
בְּתוֹלָה אִין בְּתוֹלָה אֵלָא נַעֲרָה וְכֵן הוּא אוֹמֵר
וְהַנַּעֲרָה טוֹבֵת מֵרָאָה מֵאֵד בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה
אִלְמָא פְּשִׁיטָא לֵן דְּרְבֵקָה נַעֲרָה הוֹת וְלֹא קִטְנָה וְתוֹ
דְּתַנִּי' פ"ק דְּסֵדֵר עוֹלָם יִצְחָק אֲבִינוּ כְּשֶׁנַּעֲקֵד הִיָּה
בְּר שְׁשָׁה וְעֵשְׂרִים שָׁנָה וְבוּ בְּפִרְק נִוֹלְדָה רְבֵקָה